

แนวทางการพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน

Guidelines of The Development of Registered Companies in The Stock
Exchange of Thailand for Sustainable Growth

วลิตา พาลาลัม¹ และ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง²

Valida Phalalum¹ and Kalyaporn Panmarerng²

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม¹

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม²

Doctor of Philosophy Program in Accountancy, School of Accountancy, Sripatum University, Thailand¹

School of Accountancy, Sripatum University, Thailand²

Corresponding Author, Email: Valida_pp@hotmail.com¹

Received: 2024-10-23; Revised: 2024-12-28; Accepted: 2024-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชี จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า:

แนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 6 แนวทาง ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมตามหลักแนวคิด ESG เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด ประกอบด้วย แนวทางที่ 1 = การเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม แนวทางที่ 2 = การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดตามและประเมินผล แนวทางที่ 3 = แนวทางการปรับปรุงตัวชี้วัดทาง การเงิน แนวทางที่ 4 = แนวทางการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น แนวทางที่ 5 = แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดี แนวทางที่ 6 = แนวทางการเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: การพัฒนา, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, การเติบโตอย่างยั่งยืน

Abstract

The purpose of this research was to propose the guidelines of development of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET) for Sustainable Growth. The

qualitative research was used, The key informants were 7 Chief Financial and Accountant Officers, in-depth interview was used for data collection. The results were as follows:

The guidelines of developing the listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET) for suitable growth composed of six guidelines which was suitable for each industrial groups according to the notion of ESG, so that they could apply suitably and be effective and the highest outcome. Comprising of six key approaches: 1) enhancing the total return on assets; 2) improving monitoring and evaluation efficiency; 3) refining financial performance metrics; 4) implementing policies that balance sustainable development with shareholder expectations; 5) creating value from assets and effective management; and 6) fostering sustainability and investor trust through environmental initiatives.

Keywords: The Development, The Stock Exchange of Thailand (SET), Sustainable Growth

บทนำ

การบริหารองค์กรตามหลักแนวคิด การเติบโตอย่างยั่งยืน หรือ ESG (Environmental, Social, and Governance) มีความสำคัญในการทำให้ธุรกิจเกิดความยั่งยืน ซึ่งบริษัทควรนำมาปรับใช้ในการดำเนินงาน ทั้งนี้การลงทุนในบริษัทที่ทำธุรกิจอย่างมีคุณธรรมตามหลัก ESG ย่อมสามารถเพิ่มโอกาสสร้างผลตอบแทนที่ดีได้อย่างสม่ำเสมอในระยะยาวได้ ในปัจจุบันตลาดเงินตลาดทุนโลกได้ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการลงทุนที่ยั่งยืน ESG จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยบริษัทในการจัดการ ernena ควบคุม วางแผนการดำเนินงานและกำหนดกลยุทธ์ในการปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเงินและช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจทางการเงิน ในประเทศไทยมีสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย, 2563) บริษัทต่าง ๆ ได้เริ่มให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าพนักงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการรักษาธุรกิจของตนให้มี ผลกำไร อันเป็นผลมาจากแรงกดดันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักลงทุน ซึ่งจำเป็นต้องสร้างความสมดุลระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนของสินทรัพย์ก่อนตัดสินใจลงทุน (dos Santos & Pereira, 2022) ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่ไปกับการควบคุมภายในขององค์กร การออกแบบการควบคุมภายในขององค์กรตามแนวคิด ESG เอื้อต่อการลดความเสี่ยงทางการเงินและการดำเนินงานขององค์กร และส่งเสริมการปรับปรุงความสามารถในการควบคุมภายใน หวังที่ผ่านมามีผลลัพธ์และคุณภาพขององค์กรไม่ได้เป็นจุดสนใจของการแข่งขันและการพัฒนาขององค์กรอีกต่อไป แต่สะท้อนให้เห็นจากการจัดการภายในและความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ขององค์กรมากขึ้น ดังนั้นองค์กรจะต้องใช้การควบคุมภายในมาบูรณาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Liu, & Lin, 2022) อย่างไรก็ตาม ทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งสภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทรัพยากรธรรมชาติที่กำลังขาดแคลน ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การทุจริตคอร์รัปชัน

และความมั่นคงปลอดภัยทางโลกไซเบอร์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการค้าและชีวิตของประชากรทั่วโลก รวมถึงการดำเนินธุรกิจของบริษัทอีกด้วย การสร้างความอยู่รอดและการเพิ่มโอกาสในการเติบโตของธุรกิจจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง บริษัทจึงควรมุ่งเน้นการขับเคลื่อนธุรกิจให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล การลงทุนอย่างยั่งยืนไม่เพียงแต่จะช่วยให้บริษัทสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม แต่ยังสามารถสร้างความมั่นคงและโอกาสในการเติบโตให้กับธุรกิจได้อีกด้วย (พิชญานัท เพชรสีสุก, 2565) โดยสามารถเปรียบเทียบบริษัทที่มี ESG กับไม่มี ESG ได้ดังนี้ (1) ด้านสิ่งแวดล้อม กรณีมี ESG ได้แก่ ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี กรณีไม่มี ESG ได้แก่ ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เน้นต้นทุนต่ำ แต่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ถูกหลักอาชีวอนามัย ด้านสังคม กรณีมี ESG ให้มีความสำคัญกับชุมชนรอบข้าง เช่น ไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ และไม่ปล่อยควันพิษสู่อากาศ กรณีไม่มี ESG ไม่สนใจชุมชนรอบข้าง ปล่อยน้ำเสีย และควันพิษในเวลากลางวัน ด้านธรรมาภิบาลกรณีมี ESG บริหารด้วยความเป็นธรรม ไม่เอาเปรียบพนักงาน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ กรณีไม่มี ESG การบริหารงานไม่โปร่งใส มีการทุจริตในหลายโครงการภายในบริษัท ตั้งแต่การจัดซื้อไปจนถึงการคัดเลือก และเลื่อนตำแหน่งพนักงาน ไม่มีการป้องกันที่ดีในการเก็บรักษาข้อมูลของลูกค้า ทำให้ข้อมูลรั่วไหล และมีการตกแต่งบัญชี ทำให้บริษัทมีรายได้ต่ำกว่าตัวเลขจริง เพื่อการหลีกเลี่ยงภาษี เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จนเป็นที่ยอมรับ และดึงดูดความน่าสนใจของนักลงทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (2563, หน้า 1) กล่าวว่า ESG ย่อมาจาก Environmental (สิ่งแวดล้อม) Social (สังคม) และ Governance (ธรรมาภิบาล) ในมิติด้านสิ่งแวดล้อมจะพิจารณาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง มีการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจด้านสังคม จะพิจารณาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นธรรมและเป็นอยู่ของสังคมทั้งภายในและนอกบริษัท และด้านหลักธรรมาภิบาล จะพิจารณาด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีแนวทางบริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน ต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชัน โดย ESG เป็นปัจจัยสำคัญ 3 ประการที่ผู้ลงทุนใช้พิจารณาเมื่อทำการประเมินด้านความยั่งยืนและผลกระทบทางจริยธรรมของการลงทุนในธุรกิจหรือในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง ทั้งนี้ Financial Times ได้บัญญัติความหมายของ ESG ว่าเป็นคำที่ใช้ในตลาดทุนโดยผู้ลงทุนเพื่อใช้ประเมินการดำเนินงานของบริษัท และทำให้ล่วงรู้ถึงผลประกอบการในอนาคตของบริษัท

CFA Guidance and Case studies for ESG Integration 2018 ได้ยกตัวอย่างประเด็นด้าน ESG สำหรับใช้ในการวิเคราะห์โดย Equity and Corporate Bond Investors ไว้ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

ภาพที่ 1 ประเด็นด้าน ESG
ที่มา: สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (2566)

ประเด็น ESG เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในแวดวงการเงินการลงทุนจากหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบ (Principles for Responsible Investment: PRI) ของ United Nation (UN) ซึ่งเริ่มขึ้นในเดือนเมษายน 2549 โดย PRI เป็นโครงการภาคสมัครใจ ประกอบด้วยหลักการ : ข้อ มีเป้าหมายหลักเพื่อมุ่งหวังช่วยให้นักลงทุนผนวกปัจจัย ESG เพื่อใช้ในการตัดสินใจทางด้านการลงทุนและการมีส่วนร่วมของผู้ถือหุ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลตอบแทนระยะยาวของผู้ได้รับผลประโยชน์สูงขึ้น โดยปัจจุบันมีผู้ลงนาม (Signatories) ในการนำหลัก PRI ไปใช้แล้วกว่า 2,300 ราย มีเงินลงทุนรวมกันกว่า USD 80 Trillion และยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ 6 Principles for Responsible Investment ประกอบด้วย

1. การนำประเด็นด้าน ESG มาประกอบการวิเคราะห์และการตัดสินใจลงทุน
2. การใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้นอย่างจริงจังและนำประเด็นด้าน ESG เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายและหลักปฏิบัติการใช้สิทธิในฐานะผู้ถือหุ้น
3. การสนับสนุนให้บริษัทต่างๆที่เราลงทุนเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG
4. การส่งเสริมประเด็นด้าน ESG ให้เกิดการยอมรับและการปฏิบัติในอุตสาหกรรมการลงทุน
5. การให้ความร่วมมือในการนำหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบมาใช้ปฏิบัติ
6. การรายงานข้อมูลข่าวสารความคืบหน้าในการดำเนินงานตามหลักปฏิบัติการลงทุนที่มีความรับผิดชอบ

การวัดค่าคะแนน ESG ปัจจุบันค่าคะแนน ESG มีการวัดจากสถาบันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมากขึ้น อาทิ สถาบันไทยพัฒนาที่จัดลำดับ ESG ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำหน้าที่จัดทำ Thailand Sustainability (THSI) รวมถึง Dow Jones Sustainability Indexes (DJSI) ที่กำหนดดัชนีในการประเมินธุรกิจด้านความยั่งยืน

การศึกษานี้ใช้ค่าคะแนน ESG จากฐานข้อมูล Thomson Reuters Eikon™ ซึ่งเป็นคะแนนจากหน่วยงานกลาง ทำให้สามารถดัดแปลงและคลี่คลายของข้อมูล (Dyck et al., 2019) โดยในการวัดค่าคะแนน Refinitiv ESG นั้น ใช้การพิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ อาทิ รายงานประจำปี เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงข่าวสารต่าง ๆ ของทางบริษัท เป็นต้น ทั้งนี้ ค่าคะแนน ESG จากฐานข้อมูล (Thomson Reuters, 2017, p.8) ใช้การวิเคราะห์แบบถ่วงน้ำหนักจาก ผู้เชี่ยวชาญตามตัวบ่งชี้ 178 ตัว และจากจุดต่าง ๆ ประมาณ 400 จุด

ตารางที่ 1 จำนวน และน้ำหนักของตัวบ่งชี้ที่กำหนดให้กับหมวดหมู่

องค์ประกอบ	หมวดหมู่	ตัวชี้วัดในการให้คะแนน	น้ำหนัก (%)
ความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	การใช้ทรัพยากร	20	11
	การปล่อยมลพิษ	22	12
	นวัตกรรม	19	11
ความรับผิดชอบต่อสังคม	แรงงาน	29	16
	สิทธิมนุษยชน	8	4.5
	ชุมชน	14	8
	ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์	12	7
มีธรรมาภิบาล	การจัดการ	34	19
	ผู้ถือหุ้น	12	7
	กลยุทธ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร	8	4.5
รวม		178	100

ที่มา: Thomson Reuter (2017)

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้กระตุ้นให้ธุรกิจต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นองค์กรที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ เพื่อรับมือกับภัยพิบัติในอนาคต องค์กรที่มีวิสัยทัศน์จะต้องสร้างเสริมทิศที่สอดคล้องกับความท้าทายใหม่ ๆ โดยเน้นการดำเนินงานที่ตอบโจทย์ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้เข้ากับการทำงานจากที่บ้าน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดส่งสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในการรักษาสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน การมีแผนการตอบสนองภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินการได้ในเวลาที่ยากลำบาก และสามารถปรับตัวและเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะช่วยให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและความยืดหยุ่นในการรับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคต (Sawatdipong, 2021) บริษัทต่าง ๆ ได้เริ่มให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าพนักงาน การสร้างความสัมพันธ์ และการรักษา

ธุรกิจของตนให้มีผลกำไร ซึ่งเป็นผลมาจากแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักลงทุน ซึ่งจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนของสินทรัพย์ก่อนตัดสินใจลงทุน (dos Santos & Pereira, 2022)

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและนำมาสังเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) และการวิเคราะห์สรุปลง (Analytic Induction) ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี เพื่อเป็นการยืนยันถึงความเหมาะสมของแบบจำลองที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เพื่ออธิบายผลการศึกษาระดับปริมาณให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยนำเสนอตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชี (CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 ราย จาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินนั้น มีลักษณะการกำกับดูแลและเกณฑ์การจัดทำงบการเงินที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด คือ คำถามที่ไม่มีคำตอบที่ชัดเจนหรือมีหลายคำตอบที่เป็นไปได้ ซึ่งต้องการการพิจารณาหรือการตัดสินใจเพิ่มเติมโดยตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้มีความครอบคลุม และความสอดคล้องตามคำนิยาม ข้อคำถามมีความถูกต้อง เหมาะสม ตรงตามโครงสร้าง และภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล และสามารถให้คำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานด้านบัญชี จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม (Index of item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.70 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ และติดต่อประสานงานโดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อกำหนดวันเวลาในการเดินทางไปสัมภาษณ์ จากนั้นจึงสัมภาษณ์ตามแนวคำถามเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นคำถามว่าถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสรุปประเด็นเนื้อหาโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการพูดคุย ซึ่งอยู่ในการจดบันทึก และการบันทึกเทป มาจัดข้อมูลโดยการเขียนให้ได้ใจความ และมีรายละเอียดครบถ้วนตรงประเด็น (ชาย โปธิสิตา, 2554) โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลรายวันเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นในแต่ละวัน นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง บันทึกอย่างละเอียด และขยายความให้ชัดเจน
2. วิเคราะห์ข้อมูลขณะสัมภาษณ์ตามประเด็นข้อคำถามที่กำหนดไว้ว่าคำตอบที่ได้รับจากผู้ให้สัมภาษณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ และครอบคลุมประเด็นคำถามหลักที่ต้องการหรือไม่
3. วิเคราะห์โดยตรวจสอบตามแบบบันทึกการสัมภาษณ์ เพื่อแยกประเด็นของข้อมูล เพื่อดูว่าข้อมูลใดขัดแย้งกัน หรือตกหล่นหรือไม่ เพื่อที่จะตรวจสอบ และหาข้อมูลเพิ่มเติมจนกว่าจะครอบคลุมทุกประเด็นการสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์ข้อมูลแต่ละหมวดหมู่ โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเป็นหมวดหมู่ตามแนวทางการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในหมวดหมู่
5. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการตีความ และนำไปสู่การสร้าง “ข้อสรุปทั่วไป” เกี่ยวกับผลของการควบคุมภายใน กำไรเชิงเศรษฐศาสตร์ นโยบายเงินปันผล และมูลค่าเพิ่มทางการตลาด ที่มีต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเสนอแนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จากนั้นผู้วิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัย และรวบรวมข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้เสนอแนวทางการพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ที่มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เพื่อเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมควบคู่กับการพัฒนา ESG
2. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดตามและประเมินผล เพื่อสร้างกระบวนการติดตามและประเมินผลควบคุมภายในที่ดี ได้แก่ การสร้างกรอบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมด้าน ESG
3. การปรับปรุงตัวชี้วัดทางการเงิน เพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีและสร้างคุณค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยการปรับปรุงตัวชี้วัดทางการเงิน
4. การดำเนินนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น
5. การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประเมินค่าของบริษัทในแง่ของความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดีอย่างยั่งยืน

6. การเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถเสนอแนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรม ตามหลักแนวคิด ESG เพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภท อุตสาหกรรม	แนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน					
	แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2	แนวทางที่ 3	แนวทางที่ 4	แนวทางที่ 5	แนวทางที่ 6
	กลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	Yes		Yes	Yes	Yes
กลุ่มอุตสาหกรรม ทรัพยากร	Yes		Yes	Yes		Yes
กลุ่มอุตสาหกรรม เทคโนโลยี	Yes	Yes	Yes	Yes		
กลุ่มอุตสาหกรรม บริการ	Yes	Yes	Yes			
กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้า อุตสาหกรรม	Yes		Yes		Yes	
กลุ่มอุตสาหกรรม อุปโภคบริโภค	Yes		Yes		Yes	
กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	Yes		Yes	Yes		Yes

หมายเหตุ: แนวทางที่ 1 = การเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม แนวทางที่ 2 = การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดตามและประเมินผล แนวทางที่ 3 = แนวทางการปรับปรุงตัวชี้วัดทาง การเงิน แนวทาง

ที่ 4 = แนวทางการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น แนวทางที่ 5 = แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดี แนวทางที่ 6 = แนวทางการเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุนในมิติด้านสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผลที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีกรณีเติบโตอย่างยั่งยืนที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เพื่อเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมควบคู่กับการพัฒนา ESG ได้แก่ การจัดการต้นทุนอย่างยั่งยืน โดย ปรับกระบวนการผลิตและการใช้ทรัพยากรให้อยู่ในระดับที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติที่เกินจำเป็น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่ม ROA ได้ และลงทุนในเทคโนโลยีสีเขียวและการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มความยั่งยืน การลงทุนในโครงการด้านสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนานโยบายและโครงการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งจะช่วยเพิ่มการยอมรับของผู้ถือหุ้นและผู้บริโภค และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็ง โดยนำเสนอโครงการที่สนับสนุนชุมชนและสังคม เช่น การสร้างงาน การส่งเสริมความเป็นธรรมในสถานที่ทำงาน และการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของพนักงาน และให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน และการปฏิบัติตามมาตรฐานแรงงานอย่างเคร่งครัด การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Governance) โดยสร้างโครงสร้างการกำกับดูแลที่โปร่งใส ป้องกันการคอร์รัปชัน และสร้างความมั่นใจให้กับผู้ถือหุ้น และพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ครอบคลุมและการกำกับดูแลด้าน ESG โดยเฉพาะ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ถือหุ้นและผู้บริโภค การที่บริษัทมีความรับผิดชอบต่อ ESG จะทำให้ได้รับการสนับสนุนจากนักลงทุนและผู้ถือหุ้นมากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อภาพลักษณ์และผลการดำเนินงานในระยะยาว สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริโภค โดยเน้นให้เห็นถึงการดำเนินงานที่สอดคล้องกับคุณค่าด้าน ESG ซึ่งจะช่วยเพิ่มผลตอบแทนทางการเงิน และช่วยสร้างคุณค่าระยะยาวแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม

2. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดตามและประเมินผล เพื่อสร้างกระบวนการติดตามและประเมินผลควบคู่กันที่ดี ได้แก่ การสร้างกรอบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมด้าน ESG บริษัทควรพัฒนากรอบการควบคุมภายในที่ครอบคลุมทุกทุกด้านของ ESG ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือการจัดการของเสีย และด้านสังคม เช่น สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติต่อพนักงาน ความเสมอภาคทางเพศ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การติดตามและประเมินผลต่อเนื่อง บริษัทควรกำหนดระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้าน ESG อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่ามาตรการต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของบริษัท เช่น การรายงานความคืบหน้าเป็นระยะ และมีการติดตามตัวชี้วัดสำคัญ เช่น ปริมาณการลดการใช้พลังงาน หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

เพื่อสังคม การกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน บริษัทควรกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมสำหรับ ESG ที่สามารถตรวจสอบได้และวัดผลได้ เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านสิ่งแวดล้อม) สัดส่วนการมีส่วนร่วมของพนักงานในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม (ด้านสังคม) หรือสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นอิสระ (ด้านธรรมาภิบาล) การรายงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ควรมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ ESG อย่างโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวควรอยู่ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้น ESG บริษัทควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดถือหลัก ESG เป็นหัวใจหลักในการดำเนินธุรกิจ พนักงานทุกระดับควรมีความเข้าใจและรับผิดชอบต่อการนำมาตรการด้าน ESG ไปปรับใช้ในการทำงานประจำวัน การฝึกอบรมและการส่งเสริมความตระหนักรู้ในด้านนี้สามารถช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมที่เข้มแข็งได้ การใช้เทคโนโลยีในการติดตาม การใช้เทคโนโลยีในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้าน ESG สามารถช่วยลดภาระในการติดตามด้วยมือ และเพิ่มความแม่นยำ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการรายงาน ESG อัตโนมัติ หรือระบบการตรวจสอบข้อมูลเพื่อรายงานผลการดำเนินงานในเวลาจริงการตรวจสอบจากภายนอก การรับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระ เช่น ผู้ตรวจสอบบัญชีภายนอกหรือที่ปรึกษา ESG จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในกระบวนการควบคุมภายในและความโปร่งใสในการดำเนินงานด้าน ESG การประเมินความเสี่ยง บริษัทควรทำการประเมินความเสี่ยงด้าน ESG เป็นประจำ โดยมองหาความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลที่อาจมีผลกระทบต่อธุรกิจของบริษัท การติดตามและประเมินผลควบคุมภายในที่ดีจะช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินงานด้าน ESG ได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ช่วยเสริมสร้างความยั่งยืนของบริษัทในระยะยาวและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในสายตาของนักลงทุน

3. การปรับปรุงตัวชี้วัดทางการเงิน เพื่อสร้างการบริหารจัดการที่ดีและสร้างคุณค่าให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยการปรับปรุงตัวชี้วัดทางการเงิน ได้แก่ การรวม Refined economic value added (REVA) เข้ากับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ยั่งยืน บริษัทควรใช้ REVA เพื่อประเมินการลงทุนและการดำเนินงานในมุมมองที่เน้นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจระยะยาวที่ไม่เพียงแต่สร้างผลตอบแทนให้แก่ผู้ถือหุ้นเท่านั้น แต่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมด้วย เช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การกำหนดตัวชี้วัด ESG ควบคู่กับ REVA บริษัทควรพัฒนาตัวชี้วัด ESG ที่สอดคล้องกับการดำเนินงานตาม REVA โดยมีเป้าหมายให้การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นพร้อมกับการบรรลุเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น การลดการปล่อยคาร์บอน, การส่งเสริมความเป็นธรรมในที่ทำงาน และการพัฒนาชุมชน การจัดทำรายงาน ESG ที่เชื่อมโยงกับผลการดำเนินงาน REVA บริษัทควรแสดงข้อมูลผลการดำเนินงานด้าน REVA ควบคู่กับ ESG ในรายงานประจำปีหรือรายงานความยั่งยืน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นภาพรวมการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างการสร้างมูลค่าเพิ่มและการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับ ESG และ REVA การพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือบริการควรเป็นไปตามหลักการที่ส่งเสริมความยั่งยืนและสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการสร้างสังคมที่ดี การปรับโครงสร้างการบริหารความเสี่ยง ESG และ REVA บริษัทควรมีการวิเคราะห์และจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับ ESG ควบคู่กับการ

พิจารณาความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อ REVA เช่น ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือความเสี่ยงด้านภาพลักษณ์ของบริษัทในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี

4. การดำเนินนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การสร้างความสมดุลระหว่างการจ่ายปันผลและการลงทุน เพื่อความยั่งยืน บริษัทควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น ในขณะเดียวกันต้องรักษาความสามารถในการลงทุนในโครงการที่ส่งเสริม ESG เช่น โครงการด้านสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชน และการบริหารจัดการภายในองค์กรอย่างโปร่งใสและไม่ควรนำทรัพยากรหรือกำไรไปเน้นเฉพาะการจ่ายปันผลมากเกินไป จนทำให้ไม่มีเงินทุนพอสำหรับการลงทุนด้าน ESG สร้างนโยบายการจ่ายเงินปันผลที่โปร่งใสและเป็นธรรม นโยบายการจ่ายเงินปันผลควรชัดเจนและเปิดเผยให้กับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดเพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และบริษัทควรพิจารณาความยั่งยืนในการจ่ายเงินปันผล ไม่ควรจ่ายเงินปันผลสูงในระยะสั้นเพียงเพื่อดึงดูดนักลงทุน แต่ควรมุ่งมั่นในการสร้างความมั่นคงระยะยาว ประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในการจ่ายเงินปันผล บริษัทควรตรวจสอบให้แน่ใจว่าอัตราการจ่ายเงินปันผลไม่ทำให้บริษัทขาดแคลนเงินทุนในการปรับปรุงมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม หรือความสามารถในการสนับสนุนสังคม เช่น การสร้างงาน การสนับสนุนชุมชน หรือโครงการเพื่อสังคม สร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในนโยบาย ESG บริษัทควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นักลงทุน ลูกค้า และพนักงาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนในด้าน ESG เพื่อสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนในแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่งเสริมธรรมาภิบาล (Governance) ที่ดีผ่านการจ่ายเงินปันผล คณะกรรมการบริษัทควรมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาลที่ดี เช่น การให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมต่อผู้ถือหุ้น และการทำให้การตัดสินใจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์กร

5. การสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประเมินค่าของบริษัทในแง่ของความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดีอย่างยั่งยืน ได้แก่ การสร้างความรู้ โปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG บริษัทควรมีการรายงานความก้าวหน้าของ ESG ในลักษณะที่โปร่งใสและเปิดเผย เพื่อให้ผู้ถือหุ้นและนักลงทุนสามารถประเมินประสิทธิภาพของบริษัทในแง่ของความยั่งยืนและการจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการเผยแพร่รายงานความยั่งยืน (Sustainability Report) ที่ครอบคลุมข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล จัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม บริษัทควรมีกิจกรรมที่ครอบคลุมการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) เช่น การลดการปล่อยคาร์บอน การจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ และในมุมสังคม (Social) ควรส่งเสริมสวัสดิการและความปลอดภัยของพนักงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมต่อชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ลงทุน เสริมสร้างบรรษัทภิบาลที่แข็งแกร่ง การบริหารจัดการองค์กรอย่างโปร่งใส มีความรับผิดชอบ และไม่คดโกง จะสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ทำให้ราคาตลาดของหุ้นสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าทางบัญชี และมีคณะกรรมการอิสระที่ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของบริษัทในเรื่อง ESG เพื่อรักษาความเป็นธรรมและความโปร่งใส การสร้างนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน การลงทุนในนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ESG เช่น พลังงาน

ทดแทนหรือการลดการใช้ทรัพยากร อาจช่วยเพิ่มมูลค่าราคาตลาดของบริษัท เนื่องจากนักลงทุนมองว่าบริษัทมีแนวโน้มสร้างผลตอบแทนในระยะยาวได้ดีกว่า ตอบสนองต่อความคาดหวังของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย บริษัทควรสอดคล้องกับแนวโน้มและความคาดหวังของนักลงทุนที่ให้ความสำคัญกับ ESG เนื่องจากนักลงทุนในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการลงทุนที่คำนึงถึงความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนราคาตลาดของหุ้นให้สูงขึ้น การสื่อสารและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณะ บริษัทควรใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเชิงบวกเกี่ยวกับความพยายามในด้าน ESG เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนและสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการประเมินราคาตลาด การปรับกลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ในเชิง ESG โดยทำให้ราคาตลาดของหุ้นสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน

6. การเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ได้แก่ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Emissions) บริษัทควรตั้งเป้าหมายที่ชัดเจนในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่น ๆ โดยอาจเริ่มจากการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระบบผลิตพลังงานสะอาด หรือการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อลดพลังงานที่ใช้ และประกาศเป้าหมาย "Net Zero" หรือ "Carbon Neutrality" เพื่อสร้างความมั่นใจในความยั่งยืน ใช้พลังงานทดแทน (Renewable Energy) ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม หรือพลังงานชีวมวล ในกระบวนการผลิตหรือการดำเนินงานธุรกิจ เพื่อทดแทนการใช้พลังงานจากฟอสซิล และพิจารณาลงทุนในโครงการพลังงานทดแทนหรือโครงสร้างพื้นฐานสีเขียว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจในระยะยาว การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable Resource Management) บริหารจัดการการใช้น้ำ การจัดการของเสีย และการใช้วัตถุดิบ ที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสูญเสียและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและนำหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ โดยเน้นการรีไซเคิล การนำกลับมาใช้ใหม่ และการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Products and Services) ผลิตสินค้าหรือบริการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าที่ใช้วัตถุดิบรีไซเคิลหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ พัฒนาระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดการสูญเสียและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และนำหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ โดยเน้นการรีไซเคิล การนำกลับมาใช้ใหม่ และการลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-friendly Products and Services) ผลิตสินค้าหรือบริการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สินค้าที่ใช้วัตถุดิบรีไซเคิลหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ และพัฒนาระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด (Clean Technology) เพื่อดึงดูดนักลงทุนที่สนใจในด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสียและการลดมลพิษ (Waste Management and Pollution Reduction)

บริษัทควรมีมาตรการในการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การรีไซเคิล การลดขยะ และการบำบัดน้ำเสีย ก่อนจะถูกปล่อยกลับสู่สิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยมลพิษทางอากาศและน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นักลงทุนให้ความสำคัญในการประเมิน ESG ของบริษัท การตรวจสอบและรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Reporting) บริษัทควรจัดทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(Environmental Impact Assessment - EIA) และเปิดเผยผลการดำเนินงาน ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างโปร่งใส และควรใช้มาตรฐานระดับสากลในการรายงาน เช่น Global Reporting Initiative (GRI) เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นจากนักลงทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Engagement) ควรมีการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนท้องถิ่น พนักงาน และผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและโครงการต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และจัดตั้งโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย การปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม บริษัทควรปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับประเทศและระดับสากล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติตามแนวทางขององค์กรระดับโลก เช่น ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) เพื่อช่วยลดการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การวิจัยและพัฒนาเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R & D) เพื่อค้นหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ช่วยลดการใช้พลังงานหรือการปล่อยมลพิษ และการสร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มความเชื่อมั่นให้นักลงทุนที่สนใจใน ESG

7. แนวทางการพัฒนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเภทของกลุ่มอุตสาหกรรมตามหลักแนวคิด ESG สรุปได้ดังนี้ แนวทางที่ 1 การเพิ่มอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เหมาะสมกับทุกอุตสาหกรรม เนื่องจากทุกธุรกิจต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางที่ 2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการติดตามและประเมินผลเหมาะกับอุตสาหกรรมที่ต้องการระบบการติดตามผลที่ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และบริการ ที่การวัดผลและปรับปรุงกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ แนวทางที่ 3 แนวทางการปรับปรุงตัวชี้วัดทางการเงิน เหมาะกับทุกกลุ่มอุตสาหกรรม การบริหารจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ธุรกิจทุกประเภทสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน แนวทางที่ 4 แนวทางการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องและสมดุลระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้น เหมาะกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร อสังหาริมทรัพย์ เกษตร และเทคโนโลยี เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความคาดหวังของผู้ถือหุ้นโดยตรงแนวทางที่ 5 แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินทรัพย์และการบริหารจัดการที่ดี เหมาะสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค ซึ่งการใช้สินทรัพย์และการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่ม แนวทางที่ 6 แนวทางการเสริมสร้างความยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม เหมาะกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร อสังหาริมทรัพย์ และเกษตร ซึ่งการรักษาความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความไว้วางใจจากนักลงทุน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำแนวทางการพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไปใช้ในการส่งเสริมด้าน ESG ให้เป็นไปอย่างเป็นรูปธรรม

2. หน่วยงานภาครัฐ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามหลักแนวคิด ESG ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เป็นที่ยอมรับ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาในด้านอื่นๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ได้ครอบคลุมทุกด้าน
2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SMEs ในประเทศไทย ให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน ตามหลักแนวคิด ESG

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โปธิสิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้งฯ.
- พิชญากัด เพชรสีสุก. (2565). “ESG” แนวคิดความยั่งยืนที่องค์กรควรใช้เป็นเครื่องมือหรือแค่เทรนด์ตามกระแส. ค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2566, จาก <https://www.nia.or.th/ESG-sustainability-concepts-or-trends>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2560). 17 เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) โดย องค์การสหประชาชาติ. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2566, จาก <https://tdri.or.th/2017/07/interviews-sdgs-goal-16/>
- สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย. (2566). *ESG ปัจจัยสำคัญสู่แนวทางการประกอบธุรกิจตามหลักความยั่งยืน*. ค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2566, จาก https://www.asco.or.th/uploads/upfiles/files/ASCO%20article_%20ESG_ed.pdf
- dos Santos, A. P. & Pereira, F. R. (2022). ESG performance and dividend policy: Evidence from European companies. *Journal of Business Research*, 138, 248–258.
- Dyck, A., Lins, K. V., Roth, L., & Wagner, H. F. (2019). Do institutional investors drive corporate social responsibility?. *International evidence. Journal of Financial Economics*, 131(3), 693–714.
- Kanani, S., Shah, A. & Mehta, R. (2013). An empirical analysis of dividend policy on the performance of Indian firms. *International Journal of Financial Management*, 5(1), 35-46.
- Liu, H., & Lin, F. (2022). ESG and corporate financial performance: Evidence from China. *Sustainability*, 14(15), 9376.
- Sawatdipong, P. (2021). Dividend policy in Thai firms: An empirical study. *Asia-Pacific Journal of Business Economics*, 9(3), 215-234.
- Srinivasa, K. (2011). Dividend policy and corporate governance: Evidence from Indian companies. *Journal of Business Finance & Accounting*, 38(3-4), 487-514.

Thomson Reuters. (2017). *Thomson Reuters ESG scores methodology*. Retrieved March 31, 2023, from <https://financial.thomsonreuters.com/content/dam/openweb/documents/pdf/financial/esg-scores-methodology.pdf>